

Een samenwerking van Movisie, Platform31 en
Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg

Den Haag/Utrecht, 28 mei 2015

Voortgangsrapportage

Kennis- en experimentenprogramma Langer thuis

Platform31
Movisie
Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg

www.platform31.nl/langerthuis

Koningin Julianaplein 10
(7^e verdieping) 2595 AA Den Haag

Postbus 30833,
2500 GV Den Haag

+31 (0)70 302 84 84
www.platform31.nl

---

bankaccount: 28.50.32.763 | bic: BNGHNL2G
iban: NL03 BNGH 028.50.32.763
kvk: 55301401 | btw: NL 85.16.46.839B01

Inhoudsopgave

Kennis- en experimentenprogramma Langer thuis	3
Experiment All-inclusive pension	3
Praktijkwerkplaats Sociale functie op eigen benen	4
Praktijkwerkplaats Vitale woongemeenschappen	5
Onderzoek Zicht op de woningvoorraad voor zorgdoelgroepen	5
Onderzoek Transformatie van serviceflats	7
Comfortabel wonen met dementie	7
Kansen voor sociaal ondernemerschap	8
Vliegwiel burgerinitiatieven zorg	9
Gebiedsgerichte aanpak wonen, welzijn en zorg	10

Planningsoverzicht

Klankbordgroep Langer thuis

Kennis- en experimentenprogramma Langer thuis

Platform31, Movisie en Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg werken van 2013 - 2015 aan het kennis- en experimentenprogramma 'Langer Thuis'. Het scheiden van wonen en zorg en de hervormingsagenda van de langdurige zorg hebben stevige gevolgen voor de zorg- en woningmarkt. Het vraagt om nieuwe aanpakken, instrumenten en kennisspreiding. 'Langer thuis' werkt aan verbetering van bestaande woonarrangementen en het nieuwe samenspel tussen gemeenten, burgerinitiatieven en 'sociale' en maatschappelijke ondernemers om een veelzijdig welzijns- en zorgdiensten en woonaanbod mogelijk te maken. De ministeries van BZK en het ministerie van VWS ondersteunen het programma om lokale partijen te faciliteren in hun zoektocht naar nieuwe oplossingen.

Voorbij het verzorgingshuis!

Onder de noemer Voorbij het verzorgingshuis staat de opgave van het verzorgd wonen van langdurige zorgvragers centraal. Het gaat om ontwikkelkansen in de woningvoorraad voor betaalbare vormen van verzorgd wonen, mogelijkheden om de sociale functie van het verzorgingshuis anders te organiseren en het zelfredzaam vermogen van ouderen.

Experiment All-inclusive pension

Welke alternatieven voor het voormalige verzorgingshuis zijn haalbaar en onder welke voorwaarden? In het experiment is een jaar onderzocht en beproefd of de voormalige verzorgingshuiscapaciteit zelfstandig kan worden verhuurd in combinatie met een betaalbaar dienstenpakket voor mensen met een kleine beurs. Twaalf koplopers zijn ondersteund en gevolgd bij het oplossen van knelpunten om tot een verdienmodel voor het All-inclusive pension te komen. Er is onderzoek uitgevoerd en advies gegeven over: marktpotentie, transformatie vastgoed en organisatie, bedrijfsmodellen voor de plint, dienstenconcepten en -exploitaties, financieringsmogelijkheden en knelpunten in wet- en regelgeving.

De conclusie van het experiment is dat het koplopers lukt een betaalbare woning in combinatie met een dienstenpakket in het voormalige verzorgingshuis te bieden. De exploitatie staat echter onder grote druk en blijkt uitsluitend haalbaar onder de voorwaarden:

- Een minimale afzet van 60 klanten, of
- Een afgeschreven, goedkoop gebouw, of
- Een optimale combinatie met intramurale capaciteit.

Gezien deze uitkomsten wordt in het advies aan de minister gepleit voor enige financiële ruimte en het faciliteren van ondernemerschap in de afbouw van verzorgingshuiscapaciteit en de transformatie naar nieuwe functies zoals wonen. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van: vrijstelling van nieuwe kostenverzwarende regelgeving bij ombouw, door afschaffing van de verhuurdersheffing bij de omzetting naar een woonfunctie, door langjarige zorginkoop afspraken en door een langere afschrijving van de kapitaalslasten.

Organisatie: Platform31, ActiZ en Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg

Co-financiers en deelnemers: Woonzorg Nederland, Vestia, SOR, Marente, Florence, DrieGasthuizenGroep, Zonnehuisgroep Noord, Rivas Zorggroep, De Zorgboog, Vivium Zorggroep, Vivantes, Brabant Wonen/Brabant Zorg

Start: voorjaar 2014

Afronding: zomer 2015

Website: <http://www.platform31.nl/allinclusive>

Publicaties:

- Het huishoudboekje van de senior, Besteedruimte voor het All-inclusive pension, oktober 2014
- De marktpotentie van het All-inclusive pension, Leefstijl en interesses van de senior, november 2014
- Exploitatie van de diensten in de All-inclusive, december 2014
- Vier bedrijfsmodellen voor de plint, december 2014
- All-inclusive, Nieuw en betaalbaar woonserviceproduct in de verzorgingshuizen, januari 2015

Praktijkwerkplaats Sociale functie op eigen benen

Met het sluiten van verzorgingshuizen vallen voor oudere bewoners in de wijk belangrijke voorzieningen weg, zoals maaltijdvoorziening, dagactiviteiten, ontmoeting en 24-uurs zorg. Dat geldt in het bijzonder voor bewoners van aanleunwoningen, die niet meer tegen het verzorgingshuis aan kunnen 'leunen'. Wie gaan de weggevallen functies opvangen, zodat ouderen daadwerkelijk langer zelfstandig thuis kunnen wonen en op welke manieren is een nieuwe invulling te geven aan de functies die het verzorgingshuis had? Pakken bewoners in de buurt dit zelf op? Zien zorg- of welzijnsorganisaties of woningcorporaties dit als hun taak? Of springen nieuwe commerciële aanbieders in dit gat? En wat is hierbij de rol van de gemeente eigenlijk?

In juni 2014 is een oproep gedaan aan locaties om zich te melden voor medewerking aan het onderzoek. Daaruit zijn 7 praktijken geselecteerd, die bezocht zijn en waar met verschillende partijen interviews zijn gehouden. Daarnaast is met enkele landelijke partijen (waaronder Woonzorg Nederland) gesproken over hun ervaringen. In de op 11 december 2014 gehouden focus-bijeenkomst zijn de voorlopige resultaten gedeeld en aangevuld met reacties en aanbevelingen vanuit de gemêleerde groep deelnemers. In maart 2015 verscheen het rapport 'Sluiting verzorgingshuizen: wie vangt de sociale functie op in de wijk?'. De oplossing voor het wegvallen van de sociale functie vanuit het verzorgingshuis ligt nadrukkelijk in de samenwerking tussen alle betrokken partijen. Gemeenten lijken hun rol bij de sluiting van een verzorgingshuis nog voorzichtig aan het aftasten te zijn, terwijl zij zeker een verantwoordelijkheid hebben in het ondersteunen van de zelfredzaamheid en participatie van zelfstandig wonende ouderen. Welzijnsorganisaties zijn een voor de hand liggende partij om de sociale functie van het gesloten verzorgingshuis mee te helpen opvangen. Uit het onderzoek blijkt dat dit in de praktijk nog nauwelijks gebeurt. De zorgorganisatie, woningcorporatie, gemeente, welzijnsorganisatie, vrijwilligers en ouderen moeten allemaal een duidelijke rol spelen in het zakje doen om de sociale functie op een nieuwe manier vorm te geven. De eigenaar van het vastgoed, meestal de woningcorporatie of zorgorganisatie, is de aangewezen partij om het voortouw te nemen en het gesprek hierover te organiseren. Eerst met de bewoners en vervolgens met andere partijen die in de specifieke situatie nodig zijn om de sociale functie op te vangen. Belangrijk is vooral: start tijdig én maak samen een actieplan. Zie de publicatie, <https://www.movisie.nl/publicaties/sluitende-verzorgingshuizen>

In 2015 staat verder het onderwerp 'schakelen van gezond naar sociaal' op het programma. Op basis van een verkenning zullen aanbevelingen geformuleerd worden gericht op de doorverwijzing en samenwerking tussen eerstelijnsgezondheidszorg en sociaal werk in de ondersteuning en zorg voor ouderen.

Organisatie: Movisie

Start: zomer 2014

Afronding: december 2015

Publicatie: 'Sluiting verzorgingshuizen: wie vangt de sociale functie op in de wijk?', februari 2015

Website: <https://www.movisie.nl/langer-thuis>

Praktijkwerkplaats Vitale woongemeenschappen

Een deel van de senioren woont in beschutte of beschermde woonvormen met gemeenschappelijke voorzieningen, die zelf beheerd en georganiseerd worden. Dit zogenaamde sociaal beheer wordt vaak een knelpunt wanneer de leeftijd en/of de zorgbehoefte van bewoners stijgt. Welke 'acties' zijn mogelijk om de vitaliteit van de woongemeenschap te behouden en wat kunnen professionele partijen ondernemen om de sociale betrokkenheid tussen bewoners onderling te stimuleren? De praktijkplaats verkent de werkende principes in vijf woongroepen en -complexen voor ouderen om de vitaliteit te behouden en aanbevelingen om deze te bevorderen. Ook maakt een experimenttraject onderdeel uit van het traject.

In het voorjaar van 2015 is de experiment-opzet uitgewerkt. De methode die toegepast wordt in het experiment is de BRUIS-methode. Doel van deze aanpak is om te komen tot bruisende gemeenschappen. Deze methode bouwt voort op de succesvolle methode POWER – Vitaliteit op leeftijd (Penninx, 2015) en hanteert een aantal stappen om bewoners te activeren. De eerste evaluaties laten zien dat deze aanpak veel ouderen kan bereiken, ook zien we de eerste indicaties dat (en waarom) de methodiek werkt.

Voor het experiment is voorts samenwerking gezocht met de Universiteit voor Humanistiek voor de eindevaluatie. De zomer van 2015 wordt gebruikt om via fondsenwerving aan de vereiste co-financiering te komen.

Organisatie: Platform31, Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg

Start: 2015

Website: <http://www.platform31.nl/sociaal/langer-thuis/lijn1-voorbij-het-verzorgingshuis>

Kennisproducten binnen Voorbij het verzorgingshuis

Onderzoek Zicht op de woningvoorraad voor zorgdoelgroepen

Is de bestaande woningvoorraad toegerust op het zelfstandig wonen van langdurige zorgvragers? Dat is een vraag waar veel gemeenten mee worstelen. Met een kwalitatief onderzoek onder vijftien grote en middelgrote gemeenten

verspreid over heel Nederland is geïnventariseerd hoe gemeenten de kwaliteit van de woningvoorraad in beeld brengen. Bestaande prognosemodellen leveren gemeenten hoofdbreken op concludeert Platform31 op basis van dit onderzoek. Veel gemeenten zien de geraamde behoefte aan geclusterde en beschutte woonvormen niet terug in de praktijk. Een andere constatering is dat prognosemodellen uitgaan van verschillende brondefinities. Dit maakt het lastig om uitkomsten te vergelijken.

Woningmarktverkenningen

Gemeenten hebben een belangrijke taak gekregen in de huisvesting van langdurige zorgvragers. Op dit moment maken veel gemeenten daarom een woningmarktverkenning. Opvallend in het onderzoek is dat gemeenten aangeven dat de cijfermatig geraamde behoefte aan aangepaste woningen niet matcht met het uiteindelijke gebruik van voorzieningen. Met name in de senioren categorie lopen gebruik en prognose uiteen. Zo constateren gemeenten dat veel ouderen in eengezinswoningen blijven wonen en niet verhuizen naar een aangepaste seniorenwoning. In een aantal gemeenten is zelfs sprake van leegstand in beschutte, verzorgde appartementencomplexen terwijl prognosemodellen waarschuwen voor een tekort.

De prognosemodellen die veel gemeenten inzetten maken een kwantitatieve analyse van vraag en aanbod in een gebied. Hierbij zijn prognosemodellen afhankelijk van de beschikbare data. In veel gevallen het geregistreerde gebruik van een bestaande regeling of voorziening. Hierdoor gaan veel prognosemodellen voorbij aan het feit dat (woon)behoefte een dynamisch karakter hebben. Zo wordt de vraag ondermeer beïnvloed door het beschikbare aanbod, technologische innovaties en maatschappelijke conventies. Dit vraagt om een herijking van vraag-aanbodprognoses.

Mede op grond van het onderzoek van Platform31 heeft het ministerie van BZK de opdracht gegeven om een nieuw vraagprognosemodel te ontwikkelen. Doel van de eerste fase van de ontwikkeling van de Woonzorgwijzer is om de omvang, samenstelling van zorgdoelgroepen en hun behoeften op wijkniveau inzichtelijk te maken.

Organisatie: Platform31 ism. Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg

Verschijningsdatum Zicht op de woningvoorraad voor zorgdoelgroepen: april 2015

Website: <http://www.platform31.nl/sociaal/langer-thuis/lijn1-voorbij-het-verzorgingshuis/woonbehoefte-en-fysieke-aanpassingsopgave>

Vervolg 2015: Ontwikkeling Woonzorgwijzer fase 1

Senioren in beweging: lessen en ervaringen in praktijkhandreiking

Wat werkt in de wijk, de praktijkdatabase van bewezen wijkinterventies en Platform31, vanuit het kennis- en experimentprogramma 'Langer Thuis' vroegen RIGO om de lessen en ervaringen van corporaties met het doorstromen van senioren op de woningmarkt en de ouderenmakelaar op te schrijven in een praktijkhandreiking. Deze handreiking brengt de verschillende doelen van het doorstromen in beeld en bekijkt deze met wisselend perspectief; die van de corporatie en die van de seniore huurder.

Verschijningsdatum: december 2014

Website: <http://www.platform31.nl/publicaties/senioren-in-beweging>

Onderzoek Transformatie van serviceflats

De klassieke serviceflat heeft ook in de 21e eeuw volop kansen. Complexen kunnen profiteren van de vergrijzing, de veranderingen in de financiering van de langdurige zorg en de toenemende zelfstandigheid van ouderen. Het concept moet dan wel in een nieuwe jas gestoken worden. De studie Transformatie van serviceflats brengt in beeld wat de huidige stand van zaken is bij serviceflats en onderzoekt de strategieën bij 12 serviceflats die weinig of geen leegstand hebben. Op basis hiervan is een advies aan besturen en eigenaren van serviceflats opgesteld over de bedrijfsmatige aanpak, marktpositie en strategisch vastgoedbeleid. In hoofdlijnen stelt het advies: besturen moeten professionaliseren door of zichzelf bij te laten staan door adviseurs en taken uit te besteden aan een betrouwbare partij of het vastgoed over te dragen. Daarnaast dienen zij een toekomststrategie te ontwikkelen voor de organisatie en financiering van de zorg- en dienstverlening en het gebouw functioneel verbeteren. Niets doen is geen optie, blijkt inmiddels uit de dagelijkse praktijk. Wanneer leegstand toeneemt kunnen appartementen ten prooi vallen aan speculatieve ontwikkelaars die vaak kiezen voor een winst-scenario. Om die reden is het advies van de begeleidingsgroep aan het ministerie van BZK: ondersteun de serviceflats met een expertteam en organiseer een experimentenprogramma over thema's als de inkoop van de zorg- en dienstverlening en innovatieve aanpakken voor de transformatie van het vastgoed. Dankzij zo'n aanpak wordt voorkomen dat serviceflats die vaak op een goede locatie staan, verloren raken voor de middeninkomens. Het onderzoek is 10 juni 2015 op een congres van VvE Belang overhandigd aan Marnix Norder, voorzitter van het Aanjaagteam Langer Zelfstandig Wonen.

Organisatie: Platform31

Co-financiers: provincie Utrecht, VvE Belang, BAM Woningbouw

Verschijningsdatum Transformatie van serviceflats: februari 2015

Website: <http://www.platform31.nl/sociaal/langer-thuis/lijn1-voorbij-het-verzorgingshuis/transformatie-van-serviceflats>

Comfortabel wonen met dementie

Dat het langer thuis wonen van ouderen, aanpassingen aan bestaande woningen vergt, is geen nieuws meer. Wel komen er door de scheiding van wonen en zorg nieuwe doelgroepen bij die bijzondere aandacht vragen, zoals mensen met dementie. Bekend is dat dementie zich sterk ontwikkelt in relatie tot de omgeving van mensen. Platform31 heeft samen met een expertgroep een handreiking ontwikkeld over het comfortabel thuiswonen met dementie. Hierin wordt de vraag beantwoord over welke aanpassingen en hulpmiddelen in de woning en de woonomgeving het leven vergemakkelijken wanneer de bewoner lijdt aan dementie. Het document is in de eerste plaats bedoeld voor mantelzorgers, maar kan ook gebruikt worden door huismeesters, ouderenadviseurs en andere ondersteuners. Op een aantal plaatsen in Nederland zijn deze partijen met het document aan de slag gegaan. In dit programmaonderdeel zijn een handreiking voor burgers, een toolkit voor ontwikkelaars (zoals zorgorganisaties en corporaties), een brochure specifiek voor corporaties en kennisbijeenkomsten ontwikkeld. De aanpassingslijst voor dementerenden vindt gretig aftrek van de website van Platform31 dankzij een publicatie in de woonkrant van de Telegraaf.

Organisatie: Platform31, Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg

Rapporten:

- Handreiking Comfortabel wonen met dementie: juni 2014
- Evaluatie Handreiking Comfortabel wonen met dementie, juni 2014
- Brochure Huurders met dementie, specifiek voor woningcorporaties, november 2014

Kennisbijeenkomsten, 2015

Website:

Handreiking en Evaluatie: <http://www.platform31.nl/publicaties/comfortabel-wonen-met-dementie>

Brochure: <http://www.platform31.nl/publicaties/huurders-met-dementie>

Het nieuwe samenspel

Vanuit het thema Het nieuwe samenspel worden nieuwe samenwerkingen op lokaal niveau uitgediept. Er zijn tal van initiatieven waarbij particuliere ondernemers en burgerinitiatieven een betaalbaar aanbod ontwikkelen voor langdurige zorgvragers. De lokale overheid zal hierin een centrale rol vervullen; faciliterend en stimulerend voor burgerinitiatieven en sociale ondernemers. Hoe kan een lokale overheid vanuit de wens een goed vangnet te bieden aan langdurige zorgdoelgroepen tegelijkertijd de verantwoordelijkheid hiervoor delen met burgers en sociaal ondernemers? Welke instrumenten kan een lokale overheid inzetten om nieuwe initiatieven van particuliere ondernemers te stimuleren? In de verschillende onderdelen gaat het programma Langer thuis met deze thematiek aan de slag.

Kansen voor sociaal ondernemerschap

In de zoektocht naar innovatie van diensten en producten zien we steeds vaker sociaal ondernemerschap ontstaan. Sociale ondernemers zien kansen op het sociaal domein en maken slimme combinaties tussen groepen die een onderneming renderend maken. De praktijkwerkplaats richt zich daarbij specifiek op de combinatie van dementie en wonen-welzijn-zorg. In het najaar van 2014 is een verkenning gedaan van wat 'sociaal ondernemerschap' inhoudt. Initiatieven van sociaal ondernemers op het terrein van dementie in het land zijn opgespoord, waarvoor ook contact is gelegd met Alzheimer Nederland. In januari 2015 is een artikel gepubliceerd.

In overleg met Alzheimer Nederland is er voor gekozen om het thema 'dementievriendelijke gemeenten' centraal te stellen. Een aantal van deze initiatieven is - in overleg met Alzheimer Nederland - dit voorjaar 2015 opgezocht. We kijken met hen welke volgende slag te maken is t.a.v. 'dementievriendelijke gemeenten'. Centraal daarin staat zowel het *nieuwe samenspel* (van burgers, maatschappelijke organisaties, sociaal ondernemers en gemeenten) als het *resultaat* ofwel de arrangementen die voor burgers beschikbaar zijn; wat daarin goed gaat dan wel nog ontbreekt. De volgende vragen worden meegenomen: Welke partijen spelen welke rol? Wie zou nog meer betrokken kunnen zijn, met name sociaal ondernemers? Hoe kom je tot duurzame samenwerking? Hoe organiséer je een palet aan diensten en producten dat aansluit bij de behoeften van thuiswonende dementerenden en hun sociaal netwerk? Welke verdienmodellen zijn kansrijk?

Organisatie: Movisie (in samenwerking met Alzheimer Nederland en een aantal regionale afdelingen)

Start: najaar 2014

Website: <https://www.movisie.nl/artikel/langer-thuis-alzheimer>

Vliegwiel burgerinitiatieven zorg

Ook al is het aantal burgerinitiatieven in wonen-welzijn-zorg - waaronder zorgcoöperaties - groeiende, ze nemen nog niet een heel grote vlucht. Met name nieuwe woonzorgcombinaties kennen een lange ontwikkeltijd en vereisen financiële garanties, die soms moeilijk haalbaar zijn. Ook lopen burgerinitiatieven nogal eens tegen gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders op, die onvoldoende op deze nieuwe partners zijn ingesteld.

In het voorjaar 2014 zijn drie initiatieven onderzocht; Austerlitz Zorgt in Zeist, 't Zorghuus in Ysselsteyn/Venray en Stichting Bonafide in Amersfoort. Ze laten zien wat zij feitelijk aan bewoners bieden die langdurige zorg- of ondersteuningsvragen hebben, mogelijk ook dement zijn. Naast de werkzame principes bij het vormen, versterken en borgen van de burgerinitiatieven die zich richten op langdurige zorg- en ondersteuning, richt de verkenning zich op de wijze waarop gemeenten en maatschappelijke organisaties deze particuliere initiatieven kunnen faciliteren en ondersteunen. Daartoe werd op 21 mei 2014 een bijeenkomst met tal van partijen gehouden.

In december 2014 zijn tien artikelen gepubliceerd die zowel startende als gevorderde burgerinitiatieven informeren en inspireren. Het biedt ook een handelingsperspectief richting gemeenten. Het zijn bouwstenen die initiatieven kunnen helpen om zich te ontwikkelen en een effectief en productief samenspel aan te gaan met gemeenten en andere belangrijke lokale partners in wonen, welzijn en zorg.

In 2015 wordt ingestoken op het met burgerinitiatieven en hun samenwerkingspartners uitdiepen van diverse thema's, onder meer: right to challenge, de condities voor duurzame lokale samenwerking en kwaliteit staan op de agenda. Op de mede vanuit dit programma georganiseerde conferentie Langer Thuis op 27 mei 2015 richtte een workshop zich op de eerste twee thema's.

Organisatie: Movisie (artikelenreeks 2014 m.m.v. Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg)

Focusgroepen in 2014 met Austerlitz Zorgt, Zorghuus Ysselsteyn en Bonafide Amersfoort

Start: najaar 2013

Afronding: december 2015

Website:

- Artikelenreeks Succesvolle burgerinitiatieven: <https://www.movisie.nl/artikel/succesvolle-burgerinitiatieven-wonen-welzijn-zorg>
- Opmars burgerinitiatieven: <https://www.movisie.nl/nieuwsbericht/magazine-stedebouw-architectuur-over-opmars-burgerinitiatieven>
- Hoe financiert u uw burgerinitiatief?: <https://www.movisie.nl/artikel/hoe-financiert-u-uw-burgerinitiatief>
- Effectief leidinggeven aan een burgerinitiatief: <https://www.movisie.nl/artikel/effectief-leidinggeven-aan-burgerinitiatief>

Gebiedsgerichte aanpak wonen, welzijn en zorg

Nu ouderen en mensen met beperkingen langer thuis blijven wonen is het van belang dat Wonen, Welzijn en Zorg (WWZ) in wijken en dorpen goed geregeld zijn. Hoe kun je dat als gemeente –met je samenwerkingspartners – gebiedsgericht aanpakken? Hoe borg en monitor je? Drie gemeenten – Breda, Rotterdam en Tilburg – met jarenlange ervaring in gebiedsgerichte afstemming van wonen, welzijn en zorg hebben hun aanpak en methoden ter inspiratie en lering voor collega-gemeenten uiteen gezet.

Iedere gemeente heeft een stevige inhoudelijke visie te ontwikkelen op de sociale en fysieke infrastructuur in wijk en dorp. De vraag is hoe je zo'n visie en een daarop aansluitend plan ontwikkelt wat breed gedragen wordt door lokale partijen en de eigen gemeente. Een integrale aanpak van wonen, welzijn en zorg behoeft continu onderhoud en aandacht. Platform31 en Movisie hebben om de gebiedsgerichte aanpak te borgen de leerkring *Strategisch werken aan Wonen, welzijn en zorg* en de bijbehorende kennisproducten ontwikkeld. De VNG en de provincie Noord-Holland werken op inhoud en in financiële zin mee aan de leerkringen.

Aan de leerkringen nemen 25 gemeenten deel.

Organisatie: Movisie, Platform31

Casehouders voor het rapport: gemeente Breda, Rotterdam en Tilburg

Co-financiers: VNG, provincie Noord-Holland

Publicatie: Gebiedsgerichte aanpak wonen welzijn zorg, augustus 2014

Start: leerkringen maart 2015

Website

- Rapport: <http://www.platform31.nl/publicaties/gebiedsgerichte-aanpak-wonen-welzijn-en-zorg>
- Nieuwsbericht: <http://www.platform31.nl/nieuws/gebiedsgerichte-aanpak>
- Leerkring: <http://www.platform31.nl/agenda/leerkring-strategisch-werken-aan-wonen-welzijn-zorg>

De inhoud van de bovenstaande programmaonderdelen zijn via het webdossier Langer thuis te raadplegen:
www.platform31.nl/langerthuis

Planningsoverzicht

Activiteiten	Planning	
1. Voorbij het verzorgingshuis!	2013/2014	2015
Experiment All inclusive pension	Start november 2013	Evaluatie voorjaar 2015
Praktijkwerkplaats Sociale functie op eigen benen	Start april 2014	Evaluatie december 2015
Praktijkwerkplaats Vitale woongemeenschappen	Start voorjaar 2015	Evaluatie najaar 2016
Kennisproducten Onderzoek Zicht op de woningvoorraad voor zorgdoelgroepen	Start 2014	
Onderzoek Transformatie van serviceflats	Start 2013	Evaluatie voorjaar 2015
Onderzoek en brochure Comfortabel wonen met dementie	November 2013 – najaar 2014	
2. Het nieuwe samenspel <i>Experimentenprogramma Nieuw maatschappelijk initiatief</i>		
Praktijkwerkplaats Kansen voor sociaal ondernemerschap	Start voorjaar 2015	Evaluatie december 2015
Vliegwiel Burgerinitiatieven zorg	Start november 2013	Evaluatie december 2015
Kennisproducten Rapport Gebiedsgerichte aanpak wonen, welzijn en zorg en leerkring Borginggebiedsgerichte aanpak	Najaar 2013 – aug 2014	
Regie op vitale samenwerking (leerkring)* * Dit thema maakt onderdeel uit van de leerkring Borging gebiedsgerichte aanpak wonen, welzijn en zorg	Start voorjaar 2014	Evaluatie najaar 2015

Projectorganisatie Langer thuis

Klankbordgroepleden

Guusje Dolsma, teammanager, VNO NCW
Willem Draaisma, directeur/bestuurder, Participe
René van der Ent, plv. directeur directie Kennis en Verkenningen, Ministerie van BZK
Bert Frings, wethouder, gemeente Nijmegen
Elly van Kooten, directeur Maatschappelijke Ondersteuning, Ministerie van VWS
Diana Monissen, bestuursvoorzitter, De Friesland Zorgverzekeraar
Jeroen Olthof, wethouder en voorzitter sociale pijler (G32), gemeente Zaanstad
Adrie van Osch, lid raad van bestuur, BrabantZorg
Ad van Pijnenborg, voorzitter, zorgcoöperatie Hoogeloon
Marieke Kleiboer, directeur Woon- en leefomgeving, Ministerie van BZK
Yolanda Winkelhorst, directeur/bestuurder, IJsseldal Wonen
Marnix Norder, voorzitter Aanjaagteam Langer zelfstandig wonen

Stuurgroepleden

Hamit Karakus, directeur, Platform31
Marijke Steenbergen, raad van bestuur, Movisie
Willem de Vreeze, manager Belangbehartiging Aedes (namens Aedes en Actiz)
Marieke Kleiboer, directeur Woon- en leefomgeving, Ministerie van BZK
René van der Ent, plv. directeur directie Kennis en Verkenning, Ministerie van BZK
Elly van Kooten, directeur Maatschappelijke Ondersteuning, Ministerie van VWS

Projectteam

Daniëlle Harkes, manager, Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen-Zorg
Netty van Triest, senior projectleider, Platform31 (coördinator)
Hilde van Xanten, senior adviseur, Movisie

Rol Klankbordgroep

We staan voor een grote opgave en om die reden willen we dat het programma gevoed wordt met out-of-the-box ideeën. Voor deze input is een klankbordgroep samengesteld met toonaangevende spelers en experts in het veld van wonen-welzijn-zorg, die ons scherp houdt. Invulling van de klankbordgroep gebeurt in overleg met de ministeries. De klankbordgroep zal advies worden gevraagd over experiment-evaluaties. Tevens zal hun expertise worden gevraagd in het meedenken over knelpunten die gaandeweg de experimenten in het programma zullen ontstaan.

Rol Stuurgroep

Voor de bewaking en de besluitvorming over de inhoud, financiering en voortgang van het programma is een stuurgroep opgericht. De stuurgroep bestaat uit de directeuren van de Kennisinstituten Platform31, Aedes-Actiz Kenniscentrum Wonen Zorg en MOVISIE. De stuurgroep zal over de voortgang en de financiering van het

programma twee maal per jaar overleg voeren met de directie Kennis en Verkenningen van het ministerie BZK en de Directie Maatschappelijke Ondersteuning van het ministerie van VWS.

Rol Projectgroep

De uitvoering en begeleiding van het programma ligt in handen van de projectgroep die bestaat uit Netty van Triest, senior-projectleider bij Platform31, Hilde van Xanten, senior adviseur bij Movisie en Daniëlle Harkes, manager van het Aedes-ActiZ Kenniscentrum Wonen-zorg. Platform31 coördineert het gehele programma en draagt zorg voor de organisatie, voorbereiding en verslaglegging van de stuurgroep, de projectgroep, de totstandkoming van thema's en bijstelling ervan. Voor de uitvoering van de activiteiten wordt per onderdeel besloten wie verantwoordelijk is voor de uitvoering, begeleiding en coördinatie.